

Lilly Reich BECA PER A LA IGUALTAT EN L'ARQUITECTURA

Títol: Transnational Narratives: A documentary celebrating South Asian women in architecture.

Grup de Recerca:

-Dra. Igea Troiani, Professora i Cap d'Arquitectura, Escola d'Arquitectura i Entorn Construït, Tower Edifici, London South Bank University

-Dra. Mamuna Iqbal, Professora Assistent, Departament d'Arquitectura, Universitat d'Enginyeria i Tecnologia Lahore, Pakistan

-Paula Roush (cineasta), Escola d'Arts i Indústries Creatives, LSBU

a) Objectius de l'activitat o estudi

- Investigar i documentar les contribucions significatives de les arquitectes reconegudes d'origen sudasiàtic que viuen al Pakistan i el Regne Unit, i difondre àmpliament els seus assoliments.
- Examinar críticament les barreres, tant subtils com evidents, a les quals s'enfronten les dones en la professió d'arquitecta, especialment en societats patriarcals com les del sud d'Àsia, utilitzant mètodes sociològics d'anàlisi.
- Promoure una professió d'arquitectura més inclusiva i equitativa mitjançant la promoció d'iniciatives d'equitat de gènere.
- Inspirar i empoderar la propera generació de dones arquitectes compartint les històries i estratègies de pioneres que han navegat i desafiat amb èxit la naturalesa de la professió.

b) Resum preliminar del projecte

Les dones han exercit un paper cabdal en la configuració de les societats, tant com a professionals com membres de les seves comunitats. Tanmateix, les seves contribucions sovint es passen per alt o es minimitzen intencionadament. Aquest esborrat és especialment evident en el camp de l'arquitectura, on històricament han enfrontat desafiaments sistèmics. Durant gran part de la seva història, l'arquitectura ha estat una professió dominada per homes, amb arquitectes masculins ocupant freqüentment el centre d'atenció i sent celebrats com les "estrelles" del camp. Com assenyalen Adam i Tancred (2000), la professió ha estat emmotllada per un ethos patriarcal que ha marginat les fites de les dones.

Des de la dècada de 1990, aquesta narrativa ha estat cada vegada més desafiada gràcies a estudiosos com l'espanyola Beatriz Colomina (1992, 1999). Actualment, hi ha un esforç concertat per reconèixer i celebrar les contribucions de les arquitectes, destacant el seu paper fonamental en la configuració de l'entorn construït. Investigadors com Burns i Brown (2020) han subratllat la importància de donar el degut crèdit a les dones en l'arquitectura. Malgrat aquests avenços, les barreres subtils i generalitzades continuen obstaculitzant el progrés de les arquitectes, manifestant-se en la manca de reconeixement i en les limitades oportunitats per ascendir a llocs de lideratge dins de la professió. Aquests desafiaments són més pronunciats en societats patriarcals com les del sud d'Àsia, on els rígids estereotips de gènere (Saeed i Zainab, 2017) i les expectatives socials dicten sovint la trajectòria professional de les dones. En aquests contextos, les fites professionals solen ser minimitzades o eclipsades per responsabilitats familiars i socials. No obstant això, malgrat aquests obstacles, les arquitectes d'Índia i Pakistan han realitzat contribucions significatives al camp, equilibrant les demandes de la vida familiar i les pressions socials.

En examinar les experiències educatives i professionals transnacionals d'arquitectes d'origen pakistanès i indi en diferents contextos culturals, com Pakistan i Anglaterra, es fa evident que, tot i que els desafiaments poden diferir en forma, sovint tenen arrels similars. A Anglaterra, on la professió també està dominada per homes, les arquitectes enfronten reptes relacionats amb l'equilibri entre la

vida laboral i personal, biaixos de gènere i el sostre de vidre que limita el seu avanç a posicions de lideratge. Tanmateix, el marc social a Anglaterra ofereix un conjunt diferent d' oportunitats i obstacles, on qüestions com la llicència de maternitat, les polítiques d' equitat de gènere i les xarxes professionals per a dones estan més establertes, tot i que encara són insuficients per donar suport plenament a la progressió professional. D'altra banda, les arquitectes del Pakistan naveguen per una societat més obertament patriarcal, on les expectatives culturals al voltant dels rols de gènere són més rígides i l'entorn professional és menys receptiu a les necessitats de les dones. Malgrat aquestes barreres, han demostrat una notable resiliència i innovació, aprofitant les seves posicions per influir en el canvi social i el desenvolupament comunitari a través del seu treball.

Aquest documental d'investigació se centrarà en el recull d'entrevistes originals gravades amb sis arquitectes d'herència sudasiàtica, algunes de les quals es van presentar en el simposi 'Veus de les dones en l'arquitectura', celebrat a Londres (11 de gener de 2024) i Lahore (18-19 de gener de 2024), coorganitzat per Troiani i Iqbal. Entre les arquitectes paquistaneses es troben la reconeguda acadèmica jubilada i directora executiva de l'organització sense ànim de lucre THAAP, Sajida Vandal; la primera dona professora emèrita al Pakistan i la primera dona amb un doctorat en arquitectura al país, la professora Neelum Naz; i l'arquitecta, acadèmica i treballadora social involucrada en Women in Architecture Pakistan, Fauzia Qureshi. Sarah Khan, sòcia de Roger Mears Architects a Londres, és la primera dona pakistanesa que ha aprovat l'examen d'exempció ARB, i la Dra. Amb seu a Bangalore, Chitra Vishwanath és arquitecta principal i fundadora de Biome Environmental.

El documental explorarà les complexitats associades no només amb la seva recerca individual d' una arquitectura social i ambientalment responsable, sinó també amb la seva interculturalitat i les societats patriarcales del subcontinent en les quals viuen. Es fonamentarà en els escrits dels sol·licitants d'investigació i els entrevistats (Naz 2023; Singha 2016, 2023, 2024), advocant per la paritat social i de gènere per a les dones arquitectes a tot el món.

c) Metodologia

Aquest projecte emprà una metodologia d'investigació visual qualitativa i crítica, utilitzant la realització cinematogràfica (Troiani 2021, 2019), que ja ha estat aplicada per Troiani en treballs anteriors (2015, 2013, 2010, 2004). L' enfocament se centra a explorar i documentar les experiències, contribucions i desafiaments d' arquitectes d' origen sudasiàtic en dos contextos culturals diferents però interconnectats: Pakistan i Anglaterra. L'objectiu central és reconèixer la influència del projecte iniciat per Colomina, qui serà esmentada a la pel·lícula per visibilitzar Lilly Reich en la història de l'arquitectura, per després capturar les perspectives matisades d'aquestes dones en la intersecció de la seva vida professional i privada. Això s'aconseguirà a través d'entrevistes en profunditat, que seran gravades i compulades en un documental. Troiani (2019) ha utilitzat prèviament el testimoni oral com un mètode important d'investigació. Troiani (2016) i Iqbal (2023, 2020) han realitzat un extens treball sobre les dones i l'educació arquitectònica transnacional, i la seva influència en la capacitat d'arquitectes marginats per desafiar els estereotips de gènere. Aquest documental servirà no només com un arxiu visual, sinó també com una poderosa eina narrativa per ressaltar les experiències transnacionals de les dones en la professió d'arquitecta.

El mètode principal de recollida de dades serà l'entrevista semiestructurada en profunditat. Aquestes entrevistes permetran als participants compartir les seves experiències, desafiaments i assoliments amb les seves pròpies paraules, proporcionant informació rica i detallada sobre les seves trajectòries professionals. El format semiestructurat oferirà un marc flexible que garantirà l'exploració de temes clau, alhora que permetrà als participants debatre qüestions que considerin més rellevants.

L'estudi emprarà una anàlisi comparativa per examinar les similituds i diferències en les experiències de dones arquitectes al Pakistan i Anglaterra, i com aquestes experiències canvien quan viatgen entre aquests països. Aquesta anàlisi explorarà com els contextos culturals, socials i professionals donen forma als desafiaments i oportunitats que enfronten aquestes dones. En comparar les

narratives d'aquests dos països, el projecte descobrirà patrons transnacionals i contextos únics que influeixen en les dinàmiques de gènere en la professió arquitectònica.

Les entrevistes gravades es recopilaran i editaran en un documental, que servirà com a registre visual i narratiu del projecte. Aquest documental estarà estructurat temàticament, amb segments centrats en qüestions clau com el reconeixement professional, el biaix de gènere, l'equilibri entre la vida laboral i personal i les estratègies per superar els desafiaments en un camp dominat per homes. S'integraran elements visuals, com imatges d'obres arquitectòniques i contextuals d'ambdós països, per proporcionar una visió integral dels entorns professionals

d) Principals fonts i bibliografia de referència

Bibliografia

- Adams, A., i Tancred, P. (2000). *Dones dissenyant: gènere i professió arquitectònica*. Toronto: University of Toronto Press.
- Burns, K., & Brown, L. (2020) Contar històries transnacionals de dones en l'arquitectura, 1960-2015, *Històries de l'Arquitectura*, 8(1), 1-11.
- Colomina, B. (1992) *Sexualitat i espai*, Princeton: Princeton Architectural Press,
- Colomina, B. (1999) Col·laboracions: La vida privada de l'arquitectura moderna, *Revista de la Societat d'Historiadors de l'arquitectura*, 58 (3): 462-471.
- Iqbal, M, Awan, U i Asghar, S. (2023) Enfocaments d'aprenentatge en l'educació arquitectònica i la paper de l'habitus dels estudiants: estudi de cas Pakistan, *Revista Internacional d'Educació en Art i Disseny*, 42 (2): 327-346.
- Iqbal, M. (2020) *Un estudi dels impactes de l'entorn social en les experiències d'aprenentatge i enfocaments dels estudiants en l'ensenyament del disseny arquitectònic al Pakistan*, Doctorat inèdit, Universitat de Cardiff, Gales.
- Naz, N. (2023) Empoderament de les dones a UET, Lahore: un viatge cap a la prominència i Progrés.
- Singha, S. (2024) Conferència magistral titulada: *Redescobrint les valentes arquitectes del sud Àsia a 'Voices of Women in Architecture'* l'11 de gener de 2024 a la Universitat de South Bank de Londres.
- Singha, S. (2023) *Thrive: A Field Guide for Women in Architecture*, Londres: Routledge.
- Singha, S. (2016) *Arquitecte autotèlic: Canviant el món, canviant la pràctica*, Londres: Routledge.
- Saeed, A., & Zainab, N. (2017). Estereotips dels rols de gènere de les dones com a mestresses de casa a Societat pakistanesa. *Revista d'Estudis de Gènere del Pakistan*, 15 (1), 1-16.
- Troiani, I. (2024) Equilibri entre el treball i la vida personal en l'arquitectura: jugant el joc, Londres: Routledge. [Capítol 3 "A partir d'una posició diferent: l'arquitecta com a Femina Domestica" en les pp. 50-81 és particularment rellevant.]
- Troiani, I. i S. Ewing eds. (2021) *Mètodes d'investigació visual en arquitectura*, Chicago, Bristol: The University of Chicago Press/Distribuït per Intellect Ltd.
- Troiani, I. (2019) Casa seva, casa nostra i casa seva: un lloc fílmic per a les dones a Troiani, I. autor i ed. i H. Campbell ed. *Architecture Filmmaking*, Chicago, Bristol: The University of Chicago Press/Distribuït per Intellect Ltd, pp. 225-238.
- Troiani, I. (2019) Parlat-no-dit, escrit-no-escrit: del acudit i el rumor a l'arquitectura Història en N. Stead, D. van der Plaats i J. Gosseye eds. *Parlant d'edificis*, Princeton: Princeton Architectural Press, pp. 235-251.
- Troiani, I. (2016) Gènere, educació arquitectònica i l'acumulació de capital en J. Brown, H. Harriss, R. Morrow i J. Soane, eds. *Una professió de gènere*, Londres: RIBA Publications, 220-232.
- Troiani, I. (juny de 2005) Escriure la història de l'arquitectura com a documental, *The Journal of Architecture*, 10(3): 275- 284.

Filmografia

- Troiani, I. (2015) *Sara Murray: una dona contractista*, directora, productora, investigadora, escriptora: I. Troiani; Director de fotografia: A. Robinson; Enginyer de so: H. Durham. Produïda per Caryatid Films. (Documental) [Projecció pública al Great North Museum, Newcastle Upon Tyne el novembre de 2015.]
- Troiani, I. (2013) *Arquitecte*, director, guionista i productor il·legal: I. Troiani; Editor: A. Robinson; Vestuarista: A. Bois d' Enghien; Actors principals: S. Linin i S. Orange; Supervisor i dissenyador d' efectes visuals: K. Welz. Produïda per Caryatid Films. (Cortometratge) [Projecció pública en la conferència de la FWSA (Associació d'Estudis Feministes i de la Dona) a Leeds el setembre de 2015; al Gloria Biograf (cinema) & Cafè, Festival de Cinema de Copenhaguen el març de 2015; 8a Conferència Internacional Interdisciplinària Biennal sobre Gènere, Treball i Organització el 5 de juny de 2014 a Keele, Regne Unit; i al Phoenix Picturehouse, Oxford, el setembre de 2013.]
- Troiani, I. (2010) *La casa després de dos anys de vida*, Director: I. Troiani; Director de fotografia: C. Sweeney; Editors: I. Troiani i C. Sweeney. (Documental) [Projectat en el 7a Conferència Internacional Anual de l'AHRA, Universitat de Kent, Canterbury el 2010.]
- Troiani, I. (2004) *Building Mayne Hall*, Director, Investigació, Narrador, Escriptor: I. Troiani; Director de fotografia i compositor de la música: S. Charles; Editors: I. Troiani i S. Charles. (Documental) [Projectat en el 1 Conferència Internacional Anual de l'AHRA 'Arquitectura Crítica', The Bartlett, University College London el 2004.]